

Boualem Sansal

2084

K O N E C   S V E T A

Prevedla Mateja Petan

Boualem Sansal

2084
KONEC SVETA

roman

Boualem Sansal
2084, Konec sveta

Naslov izvirnika: 2084, La fin du monde
© izvirnik: Éditions Gallimard, Paris, 2015
© za slovensko izdajo: Družina d. o. o., 2020

Prevod: Mateja Petan
Jezikovni pregled: Mojca Pipan
Grafična priprava: Anita Kepic
Oblikovanje naslovnice: Anita Kepic
Izdala in založila: Družina d. o. o.
Za založbo: Tone Rode
Naklada: 500 izvodov
Tiskano v Sloveniji
Ljubljana, 2020

Knjižno delo je izšlo v okviru knjižnega programa, ki ga sofinancira Javna agencija za knjigo Republike Slovenije v letu 2020.

Cet ouvrage a bénéficié du soutien des Programmes d'aide à la publication de l'Institut français. / Izdano s podporo Programa za pomoč pri izdaji knjig, ki ga izvaja Francoski inštitut.

Več informacij o knjigah založbe Družina najdete na www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.133.1(65)-311.2

SANSAL, Boualem

2084 : konec sveta / Boualem Sansal ; [prevod Mateja Petan]. - Ljubljana :
Družina, 2020

Prevod dela: 2084

ISBN 978-961-04-0782-9

COBISS.SI-ID 41790211

---

*Z vero morda vzljubimo Boga,
nič pa ni močnejše od vere,
če preziramo človeka in sovražimo človeštvo.*

OPOZORILO

Bralec naj nikar ne misli, da je zgodba resnična ali da temelji na kaki dejanski stvarnosti. Ne, v resnici je vse izmišljeno, liki, dejstva in vse drugo; dokaz za to pa je, da se pripoved dogaja v neki daljni prihodnosti nekega daljnega sveta, ki v ničemer ni podoben našemu.

Pričujoče delo je čista izmišljotina; Bigayev svet, ki ga opisujem na teh straneh, ne obstaja, in prav nobenega razloga ni, da bi obstajal v prihodnosti – svet Velikega brata, kakor si ga je zamislil mojster Orwell in ga čudovito ubesedil v svoji knjigi 1984, v njegovem času ni obstajal, tako kot Bigayev svet ne obstaja v našem, in zares ni prav nobenega razloga, da bi obstajal v prihodnosti. Le mirno spite, dobri ljudje, vse je popolnoma lažno, vse drugo pa je pod nadzorom.

PRVA KNJIGA

v kateri se Ati po dolgih dveh letih odsotnosti – eno je preživel v sanatoriju na Sînu v gorovju Ouâ, drugo pa je krevsal po cestah od ene do druge karavane – vrne v Quodsabad, domače mesto in prestolnico Abistana. Na poti spozna Nasa, preiskovalca mogočne uprave Arhivov, Svetih knjig in Svetih spominov, ki se vrača z odprave na novem arheološkem najdišču iz obdobja pred Šarom ali veliko sveto vojno. Njegovo odkritje je povzročilo nenavadno vznemirjenje v Aparatu, menda pa, tako pravijo, celo v samem osrčju Pravične bratovščine.

Atija je mučila nespečnost. Tesnoba se ga je pollašcala čedalje bolj zgodaj, že ko so pogasili ogenj ali še prej, ko je mrak razgrnil svoje blede koprene in so se bolniki, izčrpani od dolgega dne tavanja iz sob na hodnike in s hodnikov na terase, začeli vračati v postelje in drug drugemu klavrno voščili, da srečno preživijo noč. Nekaterih jutri ne bo več tu. Yölah je velik in pravičen, po svoji volji daje in jemlje.

Potem je padla noč; na gori se je spustila tako nenadoma, da je človeka zbegalo. Prav tako nenadno je pritisnil žgoč mraz in utekočinil sapo. Zunaj je neusmiljeno bril veter, pripravljen na vse.

Domačni zvoki sanatorija so ga nekoliko pomirili, čeprav so pričali o človeškem trpljenju, njegovih oglušujočih preplahih in sramotnih zvokih mehanike človeškega telesa, ni pa jim uspelo preglasiti strašljivega grgranja gore: iz globin zemlje se je dvigal oddaljen jek, poln kužnih hlapov in groženj, ki si ga je Ati bolj zamišljal, kot res slišal. Ta gora, Ouâ, na skrajnem robu cesarstva, je bila zares mrk in moreč kraj, tako zaradi svoje neznanske velikosti in mučnega videza kot zaradi zgodb, ki so o njej krožile v dolinah in se z množico romarjev, ki so dvakrat letno prečkali pokrajino ob Sînu in spotoma vselej naredili ovinek do bolnišnice, iskaje toploto in popotnico, vzpenjale vse do sanatorija. Prihajali so od daleč, z vseh koncev dežele, peš, razcapani in vročični, pogosto v nevarnih razmerah. Njihove zagonetne zgodbe so bile polne čudežev, nečednosti, zločinskosti in še toliko bolj mučne, ker so jih pripovedovali potihoma, ob najmanjšem hrupu pa umolknili in se sumničavo ozrli čez ramo.

Kot vsakdo so bili tudi romarji in bolniki vselej na preži, v strahu, da jih ne bi zasačili nadzorniki, morda celo grozni V-ji, in jih ovadili kot *makufe*, propagandiste Velike nevere, tisočkrat preklete verske sekte. Ati se je rad družil s temi popotniki na dolge proge, iskal je stik z njimi, saj so na svojih popotovanjih zbrali toliko zgodb in odkritij. Dežela je bila tako prostrana in popolnoma neznana, da bi se človek najraje izgubil v njenih skrivnostih.

Romarji so bili edini ljudje, ki so se smeli gibati po deželi, sicer ne prosto, temveč po natančnem razporedu, po natanko začrtanih poteh, ki jih niso smeli zapustiti, od postojanke do postojanke, postavljene bogu za hrbotom, pustih planotah, brezmejnih stepah, globokih kanjonih, krajih, ki so veljali za brezdušne, kjer so jih prešteli in postrojili v skupine, kot vojsko na bojišču, in so šotorili okoli tisočernih tabornih ognjev, čakaje na zbor ali odhod. Postanki so večasih trajali tako dolgo, da so spokorniki pognali korenine v velikanskih barakarskih naseljih in se vedli kot pozabljeni pribežniki, niti tega niso več vedeli, kaj je še prejšnji dan napajalo njihove sanje. Začasnost, ki kar traja in traja, vsebuje nauk: ni pomemben cilj, temveč postanek, pa čeprav tvegan; ponuja namreč počitek in varnost, s tem pa izpričuje praktično pamet Aparata in Odposlančevo prisrčno naklonjenost svojemu ljudstvu. Brezvoljni vojaki in verski komisarji s težko dušo, ampak urni kot surikate, so se izmenjavali vzdolž cest, na kočljivih točkah, od koder so gledali mimoidoče romarje, da bi jih lahko nadzorovali. Nihče ni vedel, ali je komu kdaj uspelo zbežati in ali so koga kdaj preganjali, ljudje so šli svojo pot, kakor jim je bilo

ukazano, in se obotavljali le tedaj, ko jih je premagala utrujenost in so se njihove vrste razredčile. Vse je bilo odlično urejeno in pozorno presejano; prav nič se ni moglo zgoditi brez izrecne volje Aparata.

Razlogi za te omejitve niso znani. Starodavni so. V resnici to vprašanje še nikoli ni nikomur padlo na pamet; toliko časa je že vladala ubranost, da ni bilo nobenega razloga za nelagodje. Niti bolezen in smrt, ki sta kosili pogosteje, kot bi bilo prav, ljudem nista vzeli poguma. Yölah je velik in Abi je njegov zvesti Odposlanec.

Romanje je bilo edini razlog, ki je dopuščal gibanje po deželi, z izjemo nujnih upravnih in trgovskih opravkov, za katere so agenti imeli prepustnice, ki so jih morali preluknjati na vsaki postaji svoje odprave. Za tovrstne nadzorne postopke, ki so se vrstili v nedogled in zaposlovali cele trume uradnikov za okenci in luknjačev, ni bilo nobenega razloga; bili so prežitek nekega pozabljenega obdobja. Dežela je živela od samodejno in skrivnostno ponavljajočih se vojn, saj je sovražnik gotovo prežal vsepovsod, lahko bi se pojavil z vzhoda ali zahoda, s severa ali juga. Ljudje so bili sumničavi, nihče ni vedel, ne čemu je podoben ne kaj hoče. Zadostovalo jim je, da ga imenujejo Sovrag, z naglašeno veliko začetnico. Menda, tako se spominjajo, je nekega dne padel razglas, da bi bilo narobe, če bi ga imenovali kako drugače, in to se je zdelo upravičeno in samoumevno, nobenega razumnega razloga ni za poimenovanje nečesa, česar nihče nikoli ni videl. Sovrag je dobil bajno in strašljivo razsežnost. Nekega dne, brez kakršnegakoli znamenja, pa je beseda Sovrag izginila iz besedišča.

Imeti sovražnika je odraz šibkosti, zmaga je namreč dokončna ali pa je ni. Govorili so o Veliki neveri, govorili so o *makufih*, novi besedi, ki je pomenila nevidne in vsenavzoče odpadnike. Notranji sovražnik je nadomestil zunanjšega, ali pa je bilo ravno nasprotno. Nato je prišel čas krvosesov in môr. Med pomembnimi obredi so se spominjali imena, ki je vsebovalo vse njihove strahove – Šitan. Krožile so tudi govornice o Šitanu in njegovi družini. Nekateri so v tem videli drugo poimenovanje za Odpadnika in njegove privrženice – izraz, ki so ga ljudje dokaj dobro razumeli. To pa še ni bilo vse; kdor je izrekel ime Zlodej, je moral pljuniti na tla in trikrat zrecitirati sveti izrek: »Yölah ga preženi in prekolni!« Pozneje, ko so preseglji še vse druge zadržke, so Hudiča, Hudobca, Šitana in Odpadnika poimenovali s pravim imenom: Balis; njegovi privrženici, odpadniki, pa so postali balisovci. Vse se je v hipu zdelo jasneje, vseeno pa so se še dolgo spraševali, zakaj so vso minulo večnost uporabljali toliko napačnih imen.

Vojna je bila dolga in več kot grozljiva. Tu in tam, pravzaprav povsod (čeprav so ji gotovo pomagali bridkost, potresi in druge ujme) je bilo videti pobožno ohranjanje njenih sledov, urejenih kot do skrajnosti prignane instalacije, ki jih umetniki slovesno ponujajo občinstvu: izvotljeni stanovanjski bloki, prerešetani zidovi, pod ruševinami pokopane četrti, razkosana živalska trupla, orjaški kraterji, sprevrženi v kadeče se deponije in gnijoče močvare, blazne grmade skrivenčenega, razkosanega in staljenega starega železa, kamor so prihajali prebirat znamenja, in, na nekaterih koncih, prostrana prepovedana območja, velika več sto kvadratnih *kilosikajev*

ali *šabirjev*, na prehodih obdana z robotimi, ponekod izruvanimi ograjami iz kolov pa goličave, po katerih je bril leden ali žgoč veter, ki so bile videti, kot da se je zgodilo nekaj nepojmljivega: kot bi na Zemljo padle črepinje sonca, uroki črne magije, ki so zanetili peklenski ogenj, kaj pa drugega, kajti vse – prst, kamnine, delo človeških rok – je scela okamnelo, iz mavrične magme pa se je oglašal prediren prasket, ob katerem se človeku naježi koža, začne mu brneti v ušesih in ponori srčni utrip. Pojav je privabljal firbce; hiteli so k tem velikanskim zrcalom in se kratkočasili, ko so gledali, kako se jim dlake postavijo pokonci kot na paradi, kako jim koža pred očmi pordi in oteče, kako jim iz nosu v debelih kapljah meži kri. Dejstvo, da je prebivalstvo teh pokrajin, ljudje in živali, trpelo za nezaslišanimi boleznimi, da je njihovo potomstvo prihajalo na svet izmaličeno, z vsemi mogočimi hibami, in da razlogov zanje niso našli, nikogar ni prestrašilo – še naprej so hvalili Yölaho zaradi njegovih dobrih del in Abija zaradi njegovih ljubečih priprošenj.

Na strateških mestih so stale informacijske table, ki so pojasnjevale, da se razdejanje po vojni, imenovani Šar ali velika sveta vojna, razprostira, do koder seže oko, in da mrtvi, novi mučenci, štejejo na stotine milijonov. Dolga leta, cela desetletja, ves čas trajanja vojne in še dolgo po tem, so zaposlovali silake, ki so pobirali trupla, jih prenašali, zlagali na kup, sežigali, posipavali z živim apnom, jih zakopavali v neskončno dolgih jarkih, kopičili v drobovju opuščenih rudnikov in v globokih, z razstrelivom zapečatenih jamah. Tovrstno ravnanje, ki je bilo zelo drugačno od starodavnih pogrebnih obredov